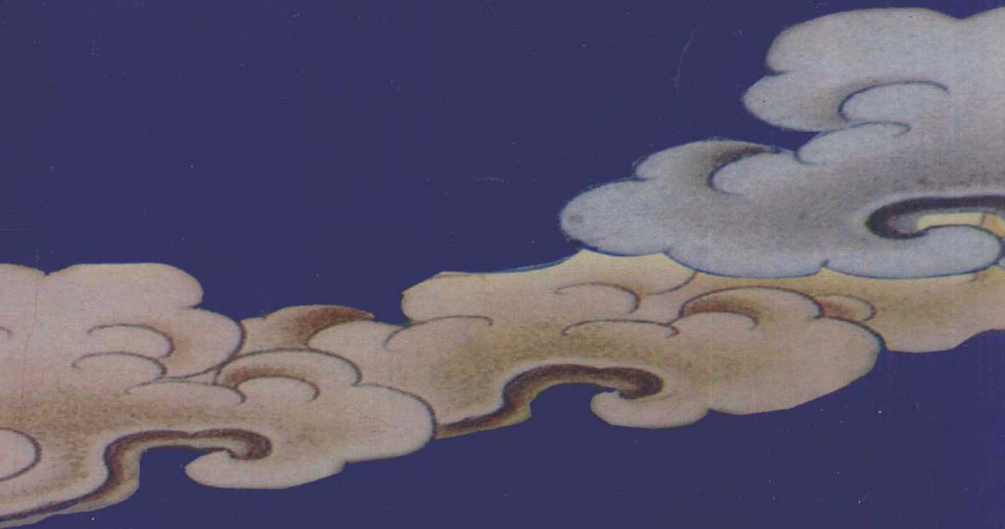

། གསེན་པོ་འཇམ་མཚོ་དབྱེད་སྒྲུབ་ལྷན་ཁང་ལ་
བསྐོས་པའི་ཐེམ་སྐུ་ལེས་བྱ་བ་བཞུགས་པོ། །

རིན་ཆེན་ཕྱི་པ་བསྐྱེད་པ།

བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

༢༠། ། གཤིན་པོའི་འདས་མཚོན་བྱེད་སྟངས་ཐུང་ལམ་

པོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

藏族丧葬习俗:藏文/仁青编. - 拉萨:西藏人民出版社,2008.1

ISBN 978-7-223-02209-5

I. 藏… II. 仁… III. 藏族-葬俗-风俗习惯-藏语
IV. K892.22

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2007)第 078501 号

藏族丧葬习俗

整 理	仁青
责任编辑	拉珍
封面设计	阿曲
电脑排版	边巴次仁
出版发行	西藏人民出版社(拉萨市林廓北路 20 号)
印 刷	西藏山水印务技术有限公司
开 本	850×1168 1/32
印 张	11.625
字 数	180 千
版 次	2008 年 1 月第 1 版
印 次	2009 年 1 月第 2 次印刷
印 数	4,001—7,000
书 号	ISBN978-7-223-02209-5
定 价	16.00 元

版权所有 翻印必究

དཔེ་རྒྱན་གསལ་བཤད།

པོད་མི་རིགས་ནི་ཡུལ་གང་ས་རིའི་ར་བས་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་དབུས་སུ་
འཚོ་སྡོད་ཕྱེད་པའི་མི་རིགས་ལྗང་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། མི་རིགས་འདི་
ཉིད་ལ་རང་གི་སྐོ་ཚོས་ཀྱི་ཚལ་ལས་ཐོན་པའི་མོ་རྒྱས་རིང་པའི་སྐོ་རྒྱན་གྱི་རིག་
གནས་དང་ཡུལ་གོ་མས་གཤེས་ལུགས་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱན་སྟེན་ཚོགས་པོ་
ཡོད་པའི་ནང་སྐྱེ་བོ་འདས་སྐྱོངས་སོང་མཚམས་སུ་འང་གཤེན་པོའི་འདས་
མཚོན་ཅེས་པའི་གོ་མས་སྐོ་ལ་ཞིག་མི་ལུས་རྒྱན་བཅས་སུ་འཇིན་བཞིན་ཡོད།

འོན་ཀྱང་མོ་རྒྱའི་བརྗོད་པ་དང་དུས་ཀྱི་འཕེལ་འཕྱུར། སྐྱེ་བོའི་སྐྱེས་
འདས་སོགས་ཀྱི་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ནང་ཡུལ་ཡུང་སོ་སོའི་གཤེན་པོའི་འདས་
མཚོན་ཕྱེད་སྐྱངས་ལ་ཅུང་མི་འདྲ་བའི་ལྗང་པར་ཡོད་པའམ་དེའི་རྗོད་གཞིན་
སྐྱེས་རྣམས་ལ་ཆ་རྒྱས་ཆ་ཚང་བ་མ་འཇགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་སྐྱོན་ལ་སྤྱུག་སྟེ་དེང་
འདིར་སྐྱེ་བོ་འདས་སྐྱོངས་སོང་བའི་གྲ་མ་འགྲིག་གི་སྐབས་སུ་འདས་པོའི་ཞུམ་
གཞིས་ཀྱི་ནང་མི་ཁག་གཅིག་རེ་ཞིག་ཅི་བྱ་གཏོལ་བལ་ལྟ་བུར་སྤྱུག་པ་ལས་འདི་
བྱེད་ཀྱི་གོ་མས་སྐོ་ལ་སྐྱངས་བཅོན་མི་འཕྱུང་བའམ་ཡང་ན་ཡུལ་ཡུང་སོ་
སོའི་གོ་མས་སྐོ་ལ་ཅུང་མི་གཅིག་པའི་ལྗང་པར་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱལ་འདིར་ཅུང་
གཅིག་འཕྱུར་སྐྱངས་བཅོན་གྱི་བྱ་སྤྱུགས་ཚད་ལྡན་མེད་པའི་གནས་ལ་སྤྱུག་དང་
སྤྱུག་བཞིན་ཡོད།

ད་ལས་ཀྱང་རིན་ཆེན་ལགས་ཀྱིས་《གཤེན་པོའི་འདས་མཚོན་ཕྱེད་སྐྱངས་
ཐར་ལམ་བརྗོད་པའི་ཐེམ་སྐས་》ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་འདི་ཚོམ་སྐྱིག་གནང་
འདུག་པའི་ནང་གཤེན་པོའི་འདས་མཚོན་ཕྱེད་སྐོ་ལ་གོ་རིམ་དང་། གཤེན་པོའི་

འདས་མཚོན་གྱི་དོན་སྟོང་། གཤེན་པོར་འཕོ་བ་རྒྱལ་ལྟར་སྤངས། རྒྱན་པ་འདོན་
 ལྟར་སྤངས། བདུན་ཚོགས་འདོན་སྤངས། ལོ་མཚོན་འདོན་སྤངས་སོགས་གྱི་འཚོ་
 བའི་རྒྱན་ཤེས་ཁ་གསལ་བཞོན་པ་རྣམས་ནི་ཚོམ་པ་པོས་པོད་ཁྲུལ་སྦྱིའི་གཤེན་
 པོའི་འདས་མཚོན་གྱི་སྤངས་ཐང་ཅུང་གཅིག་གྱུར་མ་ཡིན་པའི་ཁྲུང་པར་
 སོགས་སྦྱོགས་ཡོངས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གཟབ་ནན་གནང་བའི་མང་གཞིའི་ཚག་
 ཚོམ་སྦྱིག་གནང་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག་ལ་ཁྲུང་པར་གཤེན་པོའི་འདས་མཚོན་གྱི་བྱ་
 རིམ་ནང་ད་དུང་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་གྱི་གྲས་སྒོལ་ཁ་འདོན་གྱི་དཔེ་ཆ་དང་།
 འདས་པོའི་ལྷང་པོ་འདོན་འདོན་གྱི་གོམས་སྒོལ། བདུན་ཚོགས་དང་པོ་ནས་
 བདུན་པ་བར་སྦྱང་སྤངས། ལོ་མཚོན་གཏོང་སྤངས་སོགས་གྱི་ནང་དོན་ཞིབ་
 གསལ་བཞོན་འདུག་ཅིང་། བར་དོན་དེ་རྣམས་ནི་རྒྱུད་ཚིག་སྦྱར་བའི་བའི་
 ལམ་ནས་དྲངས་པ་དང་། ད་དུང་རྒྱན་པ་འདོན་སྤངས་སྐོར་གྱི་《ཟབ་ཚོས་ཞི་
 རྒྱུད་གོངས་པ་རང་སྒོལ་》ཞེས་པའི་དཔེ་རྒྱུད་ཞིག་གྱུང་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་
 བར་ཁོངས་སུ་བཅུག་ཡོད་པས་དེ་དོན་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ལ་གཟིགས་
 ལྟབས་བའི་བའི་ལེགས་ཆ་བརྒྱན་ཡོད།

དེས་ན་དཔེ་དེབ་འདིའི་ནང་དོན་ལ་མི་རིགས་གྱི་སྒོལ་རྒྱན་གོམས་སྒོལ་གྱི་
 ལེགས་ཆ་ལྡན་ལ་སྦྱི་བའི་འཚོ་བའི་གོམས་སྒོལ་ནང་བེད་སྦྱོད་གྱི་རིན་ཐང་དེ་
 བས་ལྡན་པར་བསམས་ནས་དཔེ་རྒྱན་འབྲེམ་ས་སྦྱིལ་ལྷན་པ་ཡིན་པར་ཕྱན་རང་
 ཉིད་དེའི་སྐོར་གྱི་ཤེས་ཚད་དམན་པས་འདི་ནང་ད་དུང་ཡིག་ལོར་ཤོར་བ་སོགས་
 གྱི་ཞན་ཆ་ལྡན་དེས་པར་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོ་མཚོག་ནས་དགེ་ལེན་སྦྱོར་དོར་
 གྱི་དཀོངས་བཞེས་ཡོང་བ་ལྷ་རྒྱ་བཅས།

ཚོམ་སྦྱིག་འགན་འཁུར་བས།
 ༡༠༠༧མའི་ཟླ་༡༠ཚེས་༡༧ལ།

སྒྲིབ་གཞི།

པོད་མིའི་འདས་མཚོན་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ། དེ་སྔོན་པོད་
སྤངས་ཀྱི་དུས་དེ་བཅིག་ནང་འདས་མཚོན་བྱེད་སྤངས་རྒྱུང་པ་ཞིག་བཀོད་ཡོད་
པ་དང་། དེ་རྗེས་འདས་མཚོན་བྱེད་སྤངས་རྒྱུང་པའི་དཔལ་སྒྲོག་དེ་བ་རྒྱུང་
ཞིག་ཀྱང་ཐོན་འདུག ཡིན་ནའང་དེའི་ནང་འདས་མཚོན་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཚན་དང་བར་དོའི་དོ་སྤྲོད་སོགས་མེད་སྤྱད་པས་འདས་མཚོན་བྱ་རྒྱའི་སྒྲིབ་ཀྱི་
ཤེས་བྱ་ཆ་ཚང་ཞིག་ཤེས་ཐབས་བྲལ། དེར་བརྟེན་འདས་མཚོན་བྱ་རྒྱའི་ཤེས་
བྱ་ཆ་ཚང་ཞིག་ཤེས་བྱུང་རྒྱུ་དེས་འདས་མཚོན་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་
དང་། འཕོ་བ་རྒྱུག་སྤངས། བར་དོའི་དོ་སྤྲོད། བར་དོ་ཐོས་གྲོལ་ཆེན་མོ་
བཟླས་ཐབས། བསྐྱོད་དང་སྒྲོན་ལམ་གྱི་རིགས། མཚོན་འདུལ་བྱེད་སྤངས།
མར་མེའི་སྒྲོན་ལམ། བསྐྱུར་བསྐྱོད་བྱ་ཐབས་བཅས་ཁག་པས་བྱས་ཏེ་ཚོམ་སྒྲིག་
ཞུས་པ་དང་། ཆབས་ཅིག་པོད་མིས་ཚོས་བཟང་དུས་ཆེན་དོས་འཛིན་དང་།
ཚོས་བཟང་དུས་ཆེན་གྱི་སྐབས་སྤྱད་གེ་སྤྲིག་གང་བྱས་ཀྱི་འཕྱུར་ཁྱུང་། འཕྱུག་
ཏུ་ཆེད་དཀའ་བའི་མིའི་ལུས་ཉེན་འདིའི་ཐོག་ནས་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་རྒྱུ་བ་
ཐབས་སལ། དུས་གཏོན་གྱི་བདེ་བ་རྒྱུ་བ་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རྒྱུང་བུད་དོ་སྤྲོད་
ཞུས་པ་ཡིན། འདིར་སྒྲོན་དང་། འགལ་འབྲུལ་ཡོད་རིགས་མཁྱེན་རྟོགས་
ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་བཅོས་ཡོང་བའི་དེ་བཞུ་གྱ། །

ཡོགས་སྒྲིག་མཁའ་རིན་ཆེན་ན
ལྷོ་མ་ ༡༠༠ མེའི་རྒྱ་ ༡༧ གེ་ཆེས་

དགའ་རྒྱུ་

གཤིན་པོའི་འདུ་མཚན་གྱི་ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་
 འདི་ལོ་རྒྱུ་ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ །

- ༡. དགའ་རྒྱུ་ འདུ་མཚན་གྱི་ལྷན་ཁག་ (1)
- གཤིན་ གཤིན་པོའི་ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ (1)
- གཤིན་ འཇམ་པུ་ལྷན་ཁག་ (2)
- གཤིན་ ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ (17)
- ༡. དགའ་རྒྱུ་ ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ (22)
- ༢. དགའ་རྒྱུ་ ལྷན་ཁག་ (26)
- ༣. འཇམ་པུ་ ལྷན་ཁག་ (27)
- ༤. ལྷན་ཁག་ (27)
- ༥. ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ (29)
- ༦. ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་
 ལྷན་ཁག་ (31)
- ༧. ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ (34)

༡. སངས་རྒྱལ་གྱི་མཚན་དང་གཞུང་སྐབས་ལྷན་སྐྱེད་བསྐྱེད།

..... (35)

བཞི། མཚན་གསུམ། (38)

ཇེ། མཚན་གསུམ་བཅོ་ལྔ་པའི་མཚན། (40)

ལྷན། ལྷན་པོ་གྲགས་ལྷན། (42)

བསྐྱེད། བཅོ་ལྔ་པའི་ལྷན་གསུམ། (43)

བཞུགས། ལྷན་པོ་གྲགས་ལྷན། (45)

དྲུག། མཚན་ལྔ། (50)

བཞུ། བསྐྱེད་མཚན། (51)

བསྐྱེད་ལྷན། མཚན་ལྔ། (55)

གཉིས་པ། འགྲུལ་མཚན་ལྷན་དཀོན་པོའི་མཚན། (58)

གསུམ་པ། བསྐྱེད་མཚན་ལྔ། (59)

གཅིག། འཇོ་ལྷན། (59)

གཉིས། བསྐྱེད་མཚན་ལྔ། (62)

གསུམ། ལྷན་པོ་གྲགས་ལྷན། (65)

བཞི་པ། ལྷན་པོ་གྲགས་ལྷན། (69)

ཟབ་མཚན་གྱི་ཁྲི་དཀོན་པོ་དང་བསྐྱེད་མཚན་བསྐྱེད་

མཚན་གྱི་ཁྲི་དཀོན་པོ་བཞུགས་མོ། །

གཅིག། ལྷན་པོ་གྲགས་ལྷན་གྱི་གཞུང་འདེབས་ལྷན་གསུམ་མཚན་

- རང་སྐྱོད་པ་བཞུགས་སོ། (83)
- གཉིས། ཟབ་ཚོང་མེ་ཁོང་དཀོན་པ་རང་སྐྱོད་ལས་ཚོང་མེ་ཁོང་དཀོན་པ་ག་
 ཚུགས་རང་སྐྱོད་པ་བཞུགས་སོ། (85)
- གསུམ། ཟབ་ཚོང་མེ་ཁོང་དཀོན་པ་རང་སྐྱོད་ལས་བཏགས་སྐྱོད་
 ལུང་པོ་རང་སྐྱོད་ཞེས་ལུང་པ་བཞུགས་སོ།..... (106)
- བཞི། ལྷག་མེ་ཁོང་མེ་ཁོང་པོ་མ་ཤིག་ལྷན་མེས་ལས་ཚོང་སྐྱོད་ཚོང་པ་
 རང་སྐྱོད་པ་བཞུགས་སོ།..... (126)
- ལྔ། ཟབ་ཚོང་མེ་ཁོང་དཀོན་པ་རང་སྐྱོད་ལས་ཤིག་པོ་ཞུང་
 གཅེར་མེ་ཁོང་རང་སྐྱོད་ཞེས་ལུང་པ་བཞུགས་སོ། (127)
- དྲུག། བཏགས་སྐྱོད་ལུང་བཞུགས་ཚོང་པོ་མཚོག་བཞུགས་སོ། (140)
- བདུན། ཟབ་ཚོང་མེ་ཁོང་དཀོན་པ་རང་སྐྱོད་ལས་ཚོང་མེ་ཁོང་དཀོན་པ་
 དེའི་གཞི་ལས་པོ་ལས་ཚོང་སྐྱོད་ཚོང་ཞེས་ལུང་པ་
 བཞུགས་སོ། (151)
- བརྒྱད། ཚོང་པོ་ལས་དོ་འཆར་ཚུལ་བཏགས་པ་བཞུགས་སོ། (184)
- དམུག། བས་དོ་ཚོང་སྐྱོད་ཚོང་མེ་ཁོང་ལས་ལྷིང་པ་བས་དོ་ཚོང་
 བཞུགས་སོ། (204)
- ཤུག། སངས་རྒྱལ་དང་ལུང་རྒྱལ་མེ་ཁོང་དཀོན་པ་འཇམས་ལ་ར་མདའ་
 ལྷན་པའི་ཚོང་ལས་བཞུགས་སོ། (237)
- ཤུག་གཅིག། བས་དོ་ཚོང་མེ་ཁོང་བཞུགས་སོ།..... (239)
- ཤུག་གཉིས། བས་དོ་འཆར་ཚོང་ལྷི་ཚོང་ལས་བཞུགས་སོ། (241)
- ཤུག་གསུམ། བས་དོ་ཚོང་ལས་བཞུགས་སོ།..... (241)

བརྒྱན་པའི་ཚན་རིག་ཅིག་རེད།	(316)
འབྲུག་ མོད་ཀྱི་འཁྲིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་རྒྱུ་ལ།	(324)
འབྲུག་ མིའི་ཚེ་རྒྱུག་གི་རྣམ་རྒྱུ་ལ།	(329)
དཀྱི། ཚོས་ཉམས་སུ་ལེན་རྒྱུ་ལ།.....	(335)
འཇུ། སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་ཚོད་རྣམས་འབྲས་ལུ།	(341)
འཇུ་གཅིག་ ཚོས་ལ་ཞིབ་འབྲུག་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་འབྲས་ལུ་ འགའ།	(347)
འཇུ་གཉིས། ཞིབ་འབྲུག་གི་འབྲས་ལུ་འགའི་གནད་དོན།	(348)
འཇུ་གསུམ། སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་གསུང་དབུ་གི་ཞུ་བའི་གྲིགས་ བཟ།	(349)
ལྟར་ལྟ་ཚན།	

གཤིན་པོའི་འདས་མཚན་བྱེད་རྟེན་ས་ཐང་ལམ་བཟོད་
པའི་མེམ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སོ། །

དང་པོ། འདས་མཚན་བྱེད་རྟེན་ས།

གཅིག གཤིན་པོའི་ལྷན་པོའི་ཐང་སྐྱོད་ལ།

གཤིན་པོའི་ལྷན་པོའི་ཐང་སྐྱོད་ལ། གཤིན་པོ་དེ་ཉིད་ཚེ་ལས་འདས་
ཁར་རང་ཉིད་ཀྱིས་སམ། གཞན་ཞིག་གིས་ཚེ་ལས་འདས་ཁར་མགོ་བྱང་ཏུ་
བརྟན། གཞིགས་གཡས་ས་ལ་ཐབ་སྡེ་སེང་གའི་ཉལ་ཐང་སྐྱོད་ལྷན་པོའི་ཐང་སྐྱོད་ལ།
དབྱགས་རྩ་རྩལ་གཡོན་ནས་གཏོང་བྱུང་བ་ཞིག་བྱ་དགོས། དེ་གང་ལགས་ཟེར་
ན། རྩ་གཡས་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པའི་རྒྱང་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱང་དང་། རྩ་
གཡོན་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པའི་རྒྱང་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱང་རེད། དེར་བརྟེན།
རྒྱང་རྩ་གཡོན་ནས་དབྱགས་གཏོང་བྱུང་བ་བྱས་ཏེ། མཐུན་ཏུ་རང་གང་ལ་མོས་
པའི་ཞིང་ཁམས་དང་། ཞིང་ཁམས་དེའི་རྩོན་པའི་སྤྱི་འདྲ་གཤོམས་བའམ།
ཡང་ན་ཡིད་ལ་བརྗོདས་ཏེ་ནམ་ཤེས་དེ་ཡེ་རྒྱང་དང་མཉམ་ཏུ་རྩ་རྩལ་གཡོན་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་དེར་འཕོས་ཏེ། མེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏུ་རྒྱལ་སྤྱི་འབྲུང་
པའི་མེམས་བརྗེད་དང་། རྩོན་ལམ་བྱས་ན། དག་པའི་ཞིང་དེར་རམ། མིན་
ལྷང་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་སྤྱོད་ལྷན་གྱི་ལྷན་ཉིན་ཐོབ་བྱུང་གི་ཡོད་པ་རེད།

གཉིས། འཕོ་བ་བྱ་ལྟར་ས།

གཤམ་པོའི་སྤྱད་པ་དེར་གྲུ་མའམ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནམ། རྣམ་
འཕྱོར་པ་གང་ཏུང་གིས་འཕོ་བ་གནང་མ་ཡུལ་པའི་སྣོན་དུ་སྤྲུམ་ལྱང་ལག་པས་
རིག་མི་ཏུང་ཞིང་། མ་འགྲུལ་བར་རང་སོར་འཁོག་དགོས། དེ་མ་བཞག་ན་
སྣོག་མར་སྤྲུམ་ལག་པ་འཆང་ས་དེ་ནས་འདས་པའི་རྣམ་ཤེས་སྤོ་སྤྱིར་སྣོན་གྱི་
ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་རྟེན་པ་མཛུགས་པ་སོང་གི་གནས་དང་། རྟེན་པ་ཡན་
ཆད་ནས་འཆང་ན་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བྱེད་སྤོལ་ཡོད། རྣམ་ཤེས་སྣོན་སའི་སྣོན་ཅི་
དགུ་ཡོད། རྣམ་ཤེས་མཚོག་མ་ནས་སྣོན་ན་གཞུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་སྤྱི་བཞིའི་ལྟ་
གནས་སྤྱི་སྐྱེ། དེ་བཞིན་སྐྱིན་མཚམས་ནས་སྣོན་ན་གཞུགས་ཁམས་གནས་
རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ལྟ་གནས་སྤྱི་སྐྱེ། ལྟེ་བ་ནས་སྣོན་ན་འདོད་ལྟ་རིགས་ཏུག་
གི་ལྟ་གནས་སྤྱི་སྐྱེ། རྣམ་པ་གཉིས་ནས་སྣོན་ན་མིའམ་ཅིར་སྐྱེ། རྣམ་སྣོན་གཉིས་ནས་
སྣོན་ན་གནོད་སྐྱིན་ལ་སྐྱེ། མིག་གཉིས་ནས་སྣོན་ན་མིར་སྐྱེ། ཁ་དང་གསང་
གནས་ནས་སྣོན་ན་མི་དུགས་སྤྱི་སྐྱེ། རྒྱལ་མ་ནས་སྣོན་ན་ཏུང་འགྲོར་སྐྱེ། འོག་
སྣོན་བཤང་ལམ་ནས་སྣོན་ན་དམུལ་བར་སྐྱེ་བ་ཡིན། སྐྱེ་གཙུག་ཚངས་པའི་སྤྱི་གྱ་
ནི་ཐར་ལམ་གྱི་སྣོན་ཡིན་པས་རྣམ་ཤེས་དེ་ནས་སྣོན་བྱལ་བ་དག་པ་མཁའ་སྣོན་གྱི་
གནས་སྤྱི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པས་འཕོ་བ་བྱ་བ་དེ། གྲུ་མ་ཚ་ཆེན་ནམ། དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ནམ། རྣམ་འཕྱོར་པས་འཕོར་བར་སྐྱེ་བྱེད་གྱི་སྣོན་དགུ་པོ་དེ་
དམིགས་པས་བཀག་ནས་སྣོན་གཅིག་ཚངས་པའི་སྤྱི་གྱ་དེ་སྐྱེ་ནས་འདས་པའི་རྣམ་
ཤེས་དེ་ཐར་པའི་ལམ་དུ་བརྒྱུད་ཐབས་བྱེད་པའི་གསང་ཐུགས་གྱི་ཐབས་ལམ་
ལྷན་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་རེད། དེར་བཞེན་འཕོ་བའི་སྤྱད་པ་རྟེན་སྣོན་
པའི་གྲུ་མའམ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནམ་རྣམ་འཕྱོར་པ་གང་ཏུང་ཞིག་སྐྱེ་

དུགས་ཆད་མ་ཐག་པར་གདན་ཞུ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་དུགས་ཆད། བད་དུགས་མ་
 ཆད་པའི་བར་དེར་འཕྲོ་བ་ཞུ་དགོས། གལ་ཏེ་གདན་ཞུ་མ་བྱུང་ཆེ་རྒྱུ་འཕྲོ་
 བ་བྱུང་རྒྱུ་ཆད་པ་མ་ཟུང་། སྤྱི་དུགས་ཆད་ཆེ་ཞུགས་ཅི་འཁེལ་གསལ་པོ་
 ཞུ་དགོས། ཡང་སྤྱི་མ་འགའ་ཞིག་ནས་འཕྲོ་བ་རིམ་བུ་གདན་ཞུ་ལོང་པས།
 རིམ་བུ་དེ་གདན་ན་འདས་པོའི་སྤྱི་དུགས་ཆད་ཆེ་བྱུགས་ལག་པས་མ་རེ་ག་ཤོང་རྒྱ་
 གཞི་གསལ་བཟང་གཅིག་གིས་ལག་པ་བཟུང་ཏེ་འབྲི་མར་རམ་བ་མར་གང་ཏུང་
 འདས་པོའི་སྤྱི་གཞི་གསལ་སྤྱི་དུགས་ཆད་ཆེ་བྱུང་འཕྲོ་བ་རིམ་བུ་འཕྲོ་བ་དགོས།
 གསལ་ལྟགས་གསལ་མ་དང་ཉེར་མ་སོ་སོའི་འདོན་དམིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་
 རྒྱུ་ཡང་དོན་དུ། རྒྱ་དུགས་འཕྲོ་བ་འཕྲོ་བ་མ་ཐག་གསལ་རྒྱ་གཞི་གསལ་
 ཆད་མ་པའི་སྤྱི་གཞི་དེ་སྤྱི་དུགས་ཆད་ཆེ་བྱུང་འཕྲོ་བ་མ་ཐག་གསལ་རྒྱ་
 ཆད་མ་ཐེས་འཕྲོ་བ་ཐེས་བུ་རྒྱ་དེ་གཅིག་མཚུངས་རེད། འདིར་འདྲ་ཐེས་གསལ་
 ལྟོ་འཕྲོ་བ་འཕྲོ་བ་ཐེས་སྤྱི་མའི་འཕྲོ་བ་ནི། ད་རེས་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཐེས་སྤྱི་འཕྲོ་
 ལྟོ་འཕྲོ་བ་འདི་ཡིན། འདྲ་ཐེས་གསལ་ནི། རྒྱ་དུགས་ཆད་ཆེ་བ་ལ་ལམ་གྱི་འདྲ་ཐེས།
 མེས་ཐེས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི་ལེ་ལ་མཚོན་པོའི་འདྲ་ཐེས། གནས་བདེ་ཆེན་དག་པའི་
 ཞིང་ཏུ་འཕྲོ་བའི་འདྲ་ཐེས་བཅས་ཡིན། དེ་ལ་གསལ་ལྟགས་སྤྱི་དུགས་ཆད་ཆེ་བའི་
 མོ་བའི་དུང་དམ་ཆེན་ལ་སྤྱི་དུགས་ཆད་ཆེ་བ་ཞུགས་པ། བསྐྱེད་ཆོགས་ལ་མོས་པ་བྱེད་ཅིང་།
 བར་དོའི་གདམས་ངག་དང་ལྟན་པ་ཞིག་དགོས། འདི་ལྟ་བུའི་འཕྲོ་བ་འདི་
 རྒྱ་དུགས་ཆད་ཆེ་བ་ལ་ལམ་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱ་དུགས་ཆད་ཆེ་བ་ཞུགས་
 རྒྱ་དུགས་ཆེ། །མཁའ་སྤྱོད་གནས་སྤྱི་བའི་པར་བྱེད། །ཅེས་དང་། །གཞན་
 ཡང་། འཕྲོ་བ་འཕྲོ་བ་ཞུགས་བྱ། །རྒྱ་དུགས་ཆད་ཆེ་བ་ཞུགས་བྱ། །ཞུགས་
 གསལ་པ་ལྟར་ཆེ་འདིར་བཅོན་ས་ཟེན་པའི་གང་ཟག་སྤྱི་འཕྲོ་བའི་རང་དབང་

མོ་པ་པ་རྣམས་ལྟེ། འཆི་བ་རྣམས་རྣམ་ཡང་ད་ལྟ་གནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་
 འཕྲོ་བ་ལྟ་ལྟ་ལས་མེད་ལ། བརྒྱུད་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ལ་མོམས་པ་རྣམས་ལྟེ།
 འཆི་བ་ཚོས་སྤྱོད། བར་དོ་མོངས་སྤྱོད། རྒྱུ་བ་རྒྱལ་རྒྱུ་འི་ཉམས་ལེན་གསུམ་གྱིས་སྤྱོད།
 གསུམ་དུ་འཕྲོ་བ་ཡིན་ལོ། །དེས་ན། རི་རྒྱན་དུ། ལམ་རྒྱུངས་པ་དམན་ན་
 འཕྲོ་བས་བསྟུ། །གསུངས་པ་རྣམས། ལམ་ལ་བརྟན་པ་མ་མོ་བ་པའི་རིགས་ཅན་
 དང་། གང་ཟག་རྟོག་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནད་འདི་དགོས་པ་ཡིན། འདི་ལྟ་
 ལུ་འཕྲོ་བ་དག་དང་ལྟན་ན་ཅི་ཅམ་དུ་རྟོག་པོ་ཆེ་ཡིན་ལུང་རན་སོང་གི་རྒྱུ་རྣམས་
 རིགས་དེས་ལ། མཚམས་མེད་པའི་ལས་རན་བསགས་པ་རྣམས་ལྟེ། མར་གྱིས་ཟང་
 མལ་དུ་འཕྲོ་བ་རྣམས་ལུང་གདམས་རག་འདི་དང་འཕྲད་ན་རན་སོང་གི་རྒྱུ་
 གནས་སུ་འཕྲོ་མི་དགོས་པ་དེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ལས། ཉིན་བཞིན་བམ་ཟེ་
 གསོད་པ་དང་། །མཚམས་མེད་ལྟ་ལྟེ་ཕྱེད་པ་ཡང་། །འདི་ཡི་ལམ་གྱིས་སོལ་
 འཕྲུར་ཏེ། །རྟོག་གིས་སོས་པར་མི་འཕྲུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་རྒྱ་ལུ་དལ་
 ཡི་རྟེན་ཚོགས་སུ། །ཡིད་གྱིས་བསམས་ཏེ་འཕྲོ་བ་ན། །རྟོག་གིས་སོས་པར་
 མི་འཕྲུར་ཏེ། །དག་པའི་ཞིང་དུ་རྒྱུ་བར་འཕྲུར། །ཞེས་གསུངས། ལམ་ཟབ་
 མོ་འཕྲོ་བའི་གདམས་པ་འདི་ནི་མ་བཟོས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚོས་རྟོག་པོ་ཆེ་
 བཅན་ཐབས་སུ་སོལ་བའི་གསང་ལམ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་དོ་རྟེན་འཚང་གི་ཞལ་
 བས། ཉིན་བཞིན་བམ་ཟེ་གསོད་པ་དང་། །མཚམས་མེད་ལྟ་ལྟེ་ཕྱེད་པ་
 ཡང་། །གདམས་པ་འདི་དང་འཕྲད་ལྲུར་ན། །སོལ་འཕྲུར་འདི་ལ་མེ་ཚོམ་
 མེད། །ཅེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་གདམས་པ་དེ་ལ་དང་པོ་
 རྒྱུང་བ་དང་། གཉིས་པ་ལས་སུ་རྒྱུར་བའོ། །དང་པོ། རྒྱུང་བ་ནི། ད་ལྟ་གནས་
 རང་ཉིད་གྱིས་སྤྱོད་པའི་ལུང་ནས་འཕྲོ་བའི་ལུང་ཡིད་བྱུངས་ཏེ་དེ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་

ལྷུང་ཞིང་རྟལ་མ་ཚོལ་གྱི་བར་དུ་འབད་བཅོལ་བྱས་ཏེ་རྒྱུང་བ་དེ་ཡིན། དེ་
 འཕྱོངས་པའི་རྟལ་མ་ནི། གཞུང་ལས། མགོ་ན་རྒྱ་མེར་བེལ་པ་སྲོམ། །འཇག་
 མ་དལ་གྱིས་རྒྱལ་མོགས་འབྱུང། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རྟལ་མ་ཚོལ་གྱི་བར་དུ་
 བཞུགས་ཏེ་གྱིས་རྒྱུང་དགོས་པ་དང་། མཇུག་ཏུ་ཆེ་གཞུངས་རྗེས་དགེ་བ་བསྐྱེ་
 ཞིང་། རྣམ་དག་བདེ་ཆེན་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྦྱོན་ལམ། (ཆགས་མེད་རྣམ་གཞུང་
 ལྷུང་གསུངས་པའི་བདེ་སྦྱོན་འདོན་པའོ) དེ་ནི་འཕོ་བ་རྒྱུང་བའོ། གཞིས་པ།
 ལས་ལ་རྒྱུར་བ་ལ། དེ་ཡང་ད་ལྟ་རང་ཉིད་ལུས་ཀྱི་ཚ་རྒྱུང་ཐིག་མེའི་ཆ་ཐམས་
 ཅད་མ་ཉམས་ཤིང་དར་བའི་དུས་ན་འཕོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་འཕོ་བ་
 ཅུང་ཟད་དཀའ་ཞིང་། འཆི་བའི་དུས་ལ་བབས་པའམ། ཤིན་ཏུ་ཆས་འཕོགས་
 པའི་དུས་ན་ནི་འཕོ་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཤིང་ཉོག་དང་། འབྲས་སུ་ལ་
 སོགས་པ་དབྱར་ཁ་དར་ལ་བབས་པའི་དུས་ན་ནི་བུ་དཀའ་ལ། ལྷོན་ག་སྦྱོན་
 བས་རྒྱུང་ལ་ཉེ་བའི་ཆེ་མོས་འདབ་ཅམ་རེག་ཀྱང་རྒྱུང་འོང་བ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་
 བོ། །རང་ཉིད་ལ་འཆི་རྣམས་ལྷུང་སྟེ་ཅིས་ཀྱང་བརྒྱུག་ཐབས་མེད་པར་ཤེས་ཤིང་།
 ཐིམ་རིམ་ལ་སོགས་ལྷུང་བའི་ཆེ་བྱ་དགོས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ནི་མི་ཅུང་སྟེ།
 ལྷུང་ལས། དུས་ལ་བབས་ན་འཕོ་བྱ་སྟེ། །དུས་མིན་ལྟ་རྣམས་གསོད་པར་
 ལྷུང། །ཞེས་གསུངས། འཆི་རྣམས་ཞིབ་པ་བར་དོའི་རོ་སྦྱོད་ནང་ནས་ཤེས་
 དགོས་པ་མདོར་བསྟུན་ན། ཉེ་བའི་འཆི་རྣམས་ལ། རྣ་བར་སྐྱེ་མེད་ན་ཞག་ཏུག་
 བས་འཆི། ལྷུང་འོ་མེད་ན་ཞག་ལ། ཐིག་གི་དུས་སུ་རི་ཚོ་སྦྱར་མེད་པ་རྒྱུང་ན་
 ཞག་བཞི། ལྟ་ཞོན་ཞིང་དྲི་མེད་ན་ཞག་གསུམ། དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དོར་ན་ཞག་
 གཞིས། ལྷུང་མེད་ན་ཞག་གཅིག་བས་འཆི་བར་བཤད། འཆི་རྣམས་འདི་དག་
 མོ་ལྷུང་དུ་འཆི་བ་རྣམས་ལ་འབྱུང་བའི་དེས་པ་མི་སྤྱང་ཡང་། ལྷུང་ན་དེས་པར་

ཏུ་འཆི་བའི་ལྷ་ས་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་རྗེ་ལྷ་ས་ལྷ་རྒྱལ་མེད་པའི་ཡུལ་རྒྱུགས་ལྷ་
 གཅིག་ལྟར་འཕྲོ་བ། སང་ལུ་བཞེན་ནས་སམ། ཞེན་པ་མེད་པར་ཡང་རྟེ་
 རྒྱུགས་ལྷ་འཕྲོ་བ། ལྷ་རྒྱུགས་ལྷི་རི་ལ་མེ་ཉོག་དམར་པོ་འབྲུ་བ་སོགས་ལྷུང་།
 འཆི་ལྷ་ས་གར་ཚོ། འཆི་བསྐྱེ་བུ་བ་ལ་ནལ་ཏུ་འབད་དགོས། དེས་བསྐྱོག་པར
 མ་རྒྱས་ན། ཡོ་བུད་ཡོད་ན། ཡར་སྐྱ་མ་དགོན་མཚོག་ལ་མཚོད་པ་འབྲུལ།
 བར་རྣལ་འབྱོར་བ་དང་དགེ་འདུན་ལ་བསྐྱེན་བཟུང་ཞུ་བ། མར་རན་རྫོང་ལ་
 ལྷོན་གཏོང་བུ་བ་སོགས་བུས་ཉེ་སྤྱིན་པ་གཏོང་། ཉེ་ཏུ་དང་། ལྷ་ས་མོང་མ་རྫོང་
 རོགས་གང་ལ་ཡང་མ་ཆགས་པར་བུ། དེ་ཡང་། ལྷོན་ཆགས་ལྷང་གཉིས་ལྷི་
 མཚམས་རྫོང་ལ་བཞེན་ནས་འཁོར་བར་འབྲུམས་འཕྲོ་བ་ཡིན་པས་ན། གང་ལ་
 ཡང་ཆགས་ལྷང་མི་བུ་བ་དེ་གིན་ཏུ་ནས་གལ་ཆེ་བ་དང་གཅིག་དམ་ཚིག་དང་།
 རྣམ་པ་ཉམས་ཆག་ཐམས་ཅད་ལ་བཞགས་རྣམ་ཏུ་ག་པོ་བུ་ཞིང་དབང་ཞུ་བ་
 དང་། རང་ཉིད་ལྱིས་དབང་སྐྱངས་པ་སོགས་ལྱིས་དམ་ཚིག་གསོ་བ་དང་གཉིས།
 ལྷ་མ་དང་། ཡི་དམ་མཚོད་ཅིང་འཆི་བ་ལམ་ཏུ་མོངས་པར་གསོལ་བ་བཏབ།
 བཀའ་རྫོང་ལ་གཏོར་མ་འབྲུལ། དེ་ལྷ་ལུའི་རྣམ་ལྷོགས་བཅོལ། རང་གང་ལ་
 མོས་པའི་ཞིང་ཁམས་དེར་སྐྱེ་བར་རྫོན་ལམ་བཟང་པོ་བཏབ། ཞིང་ཁམས་ཡིད་
 ལ་བུ་ཞིང་དེར་འཕོ་བའི་འཕེན་པ་ཏུ་ག་པོ་བུ་བ་དང་གསུམ་བཅས་ཡིན། དེ་
 བས་འཆི་བ་ལ་ཉེ་བའི་ཚོ། ལས་ལ་སྐྱུར་བའོ། །མཚམས་འདིར་སྤྱིང་པོ་གསུམ་
 ལྷིག་དམས་ངག་འདི་ནི་ཚོ་འདིའི་ཉམས་ལེན་བུ་དགོས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཡིན་པས་
 དེར་མདོར་སྐྱིལ་དགོས་པ་ནི་ཚོ་འདིར་ཡི་དམ། འཆི་ཁར་འཕོ་བ། བར་དོར་
 བསྐྱེ་བ་གསུམ་བཅས་ཡིན། དང་པོ། ཚོ་འདིར་ཡི་དམ་བསྐྱོན་པ་ལ། ལྷོན་
 བསྐྱུལ་མ་གདབ་པ། ལྷ་བུང་རྒྱབ་ཐེམས་བསྐྱོན་པ། ཐབས་སྐྱ་མ་ཡི་དམ་ལ་